

הלכות פורים**תענית אסתר**

- א. תענית אסתר היא תענית של תשובה [בהווה] ולא תענית של אבל. ע"כ הוא יום תשובה. יום תענית אסתר הוא היום של הישועה, ויש בו משהוא מסגולת ימי הפורים שהתפילה מתקבלת.
- ב. התחלת התענית היא כשהולך לישון.
- ג. אם התנה שיאכל קודם התענית יכול לחזור ולאכול ולשתות עד עלות השחר שהוא כ 90 דקות לפני הנץ החמה. [וכדאי להתנות תמיד בלכתו לישון בליל תענית שעדיין אינו מקבל את התענית].
- ד. הזהירו המקובלים שלא לאכול אחר שישיין שינת קבע אפילו קודם עה"ש. [מ"ב ס"י פט' ס"ק כח'] אמנם בחורים צעירים שצריכים לשבת וללמוד גם בתענית, ועדיין אינם רגילים לצום, ראוי שינהגו כנגלה המתיר לאכול עד עה"ש. [עיי"ש בשם סידור האריז"ל ובשם החכ"א].
- ה. חצי שעה קודם עה"ש אסור להתחיל לאכול פת או מזונות יותר מכביצה משום חיוב תפילת שחרית. ע"כ יקדימו יותר לאכול. [אם התחיל בהיתר יכול להמשיך עד עה"ש. ביה"ל שם ד"ה צריך להפסיק]
- ו. יש נותנים זכר למחצית השקל לפני מנחה, [ויש נותנים בפורים] ויתנו ג' חצאין. [לתאם עם אביו שלא יתנו פעמים].
- ז. בשמו"ע מוסיפים עננו בשומע תפילה. [ילדים המתענים עד אחר מנחה אומרים עננו].
- ח. בגמר הצום יש בתי כנסת שמקדימים להתפלל מעריב, וחובה לזכור לקרוא שוב קר"ש. זמן צאת הכוכבים למנהג ירושלים 18 או 20 דקות אחר שקיעת החמה. לפי הלוח שסידר הגרי"מ טיקוצינסקי זצ"ל 30 דקות אחר שקיעת החמה. שיטת החזון איש 40 דקות אחר שקיעת החמה.

ש"ק פר' תצוה - זכור

- א. ערש"ק זכור, יש להכין את המגילות מערב שבת, בכדי שבגמר השבת יוכלו להזדרז ליטלם לבית הכנסת.
- ב. י"א שזכור הוא חיוב מדאורייתא.
- ג. יש לצאת י"ח בקריאה ובשמיעה, וי"א גם בברכות התורה.
- ד. נהוג שבפעם הראשונה קורא זכר בצירי ובפעם השניה בסגול. [בע"מ קוראים פעם אחת]
- ה. אם נמצא חלילה במשך השנה פסול בספר התורה, יש חוזרים ומתכנסים לשמוע זכור.

ליל פורים

- א. אסור להכין משבת לחול גם דברים שאינם מוקצה.
- ב. אחר תפילת מעריב עושים הבדלה.
- ג. בליל פורים ויומו לובשים בגדי שבת.
- ד. כמו"כ הבית כמו יו"ט עם מפות על השולחנות.
- ה. בליל פורים ובסעודת פורים מדליקים שני נרות.
- ו. פורים אסור בעשיית מלאכה, ומסחר מותר. [סי' תרצו']

- ז. ולגבי איסור מלאכה בלילה יש דעות עיין בביה"ל שם. והיום מקובל שהחנויות סגורות בפורים מלבד חנויות מזון.
- ח. נוהגים לעשות סעודה גם בליל פורים אע"פ שכתוב בגמרא שהסעודה ביום דוקא.
- ט. כאן המקום להזכיר דין סעודת מלווה מלכה בפת בכל מוצאי שבת קודש.

ארבע מצוות פורים ומפסידיהן

מקרא מגילה. משלוח מנות. מתנות לאביונים. וסעודת פורים.

מקרא מגילה.

- י. חייב לשמוע כל מילה ומילה במגילה.
- יא. אין הבדל בין שמע כולה חוץ ממילה אחת לבין לא שמע כלל. [רוב הפוסקים מ"ב תר"צ ס"ק ה']
- יב. בזמן הקריאה יאחזו בידו מגילה בכדי שאם יחסר יוכל בדיעבד להשלים עד ששיג את הבעל קורא, ובתנאי שזה במיעוט המגילה ולא ענין שלם.
- יג. כאשר משלים צריך לומר בקול שנשמע לו ולא נשמע לאחרים.
- יד. אם אינו יודע את הניקוד היטב, עדיף שיאחזו בידו מגילה מודפסת.
- טו. **מפסידה המצוה** : מי שלא הכין את עצמו כראוי לשמיעת המגילה, ועומד באיזור רועש בבית הכנסת. או שמנסה למשוך מדי את ההמן / להחליף מחסנית באקדח באמצע הקריאה ולא משנה אם לעצמו או לאח קטן. / ילד עייף / שיש לו מגילה קרועה וחסר בה מילים או דף. / שבאמצע המגילה מתחיל לתכנן.... הצד השווה שבהן שהפסידו מילה אחת, ולא השלימו או ענין שלם וצריך ללכת לחפש מי שיקרא לו ביחידות.

יום פורים

- א. אחד מחמשה השכמות בשנה. [חמשה השכמות : ר"ה יוה"כ הו"ר ת"ב פורים].
- ב. לובשים תפילין ובגדי שבת. [טלית של שבת]
- ג. אחר קריאת התורה קוראים המגילה.
- ד. בברכת שהחיינו יכוון על כל מצוות היום.
- ה. הבן איש חי אומר שבקריאת המילה ויקר ינשק התפילין.
- ו. החכם עיניו בראשו לא לאחר לישון בליל פורים עם בלויים למיניהם ועי"ז מפסיד את עיקר חובת היום שהיא שחרית כראוי וקריאת המגילה במנין מסודר וחשוב.
- ז. המאחרים להתפלל נתקעים במנינים מאוחרים שיש בהם מגילות פשוטות מאחד המתפללים במנינים אלו... ובעל קורא שגם אם יודע לא התכוון, וקוראים מהר... ע"כ אין כל ברירה אלא ללכת לישון בזמן בליל פורים ולהשכים לקום לחטוף את מצוות היום. והאמת יורה דרכו מי אלו שזוכים לאווירת פורים, אלו שמבלים בלילה בהבלים ומתפללים רדומים למחצה שליש ורביע, או המשכימי קום.
- ח. החכם עיניו בראשו ללמוד מעט מיד אחר שחרית.

משלוח מנות

- ט. זריזים מקדימים למצוות לקיים מיד משלוח מנות ומתנות לאביונים בהידור. יתכן שאסור לאכול אכילת קבע עד שמקיים מצוות אלו.
- י. משלוח מנות : הואיל ועיקר המצוה הוא משלוח מנות אחד ישים לב שמשלוח אחד יהיה בהידור כראוי לפי כבודו של המקבל, לכן אם יש לו משלוח בינוני ישלחנו לאיש פשוט יותר שזה בודאי לפי כבודו. וישלח שני מינים שיעור מאכל בכזית ושיעור משקה רביעית. [וישגר ע"י שליח].
- יא. **מפסידי המצוה** : אלו שעסוקים כל היום לסייע לאחרים במשלוח, ואילו הם עצמם לא שלחו.
- יב. למי ראוי יותר לשלוח משלוח מנות מהודר יותר ? י"א לקרב את חבריו הטובים ביותר כמו שנאמר "איש לרעהו" וי"א אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא לכוף את יצרו עדיף, לכך עדיף לקרב את הרחוקים שזהו ענין היום.

מתנות לאביונים

- יג. מתנות לאביונים : המשנ"ב מביא מהריטב"א בשיעור פרוטה לכל עני. השע"ת מביא מספר זרע יעקב שיתן מתנות לאביונים שיעור סעודה שמבואר בגמרא שהוא ג' ביצים, ומביא שמקשה עליו שנתינה בכל מקום הוא בפרוטה. יש מדקדקים לתת כמחיר סעודת פורים לעני. מרן הגרשז"א ומרן הגר"ש הלוי ואזנר שליט"א שיערו כחמישים שקלים [לכל עני] שזהו שיעור סעודת פורים כיך המלך בייצור ביתי. לרוצים לתת פחות יתנו כחמשה שקלים [כמחיר לחמניה ושוקן] או עשרה שקלים [כמחיר מנה פלאפל, או ארוחת פרווה].
- יד. ומעורר השע"ת שיקנו לעני באופן שיהיה את הסך הנ"ל לכל עני ולא יתחלק לשווה פרוטות.
- טו. כל המרבה לשלוח הרי"ז משובח. ומוטב להרבות במתנות לאביונים מבמשלוח מנות.
- טז. אאמו"ר שליט"א מורה לשואלים שיעור מתנות לאביונים : חשב כמה הנך מוציא על משלוחי מנות ותן יותר על מתל"א.
- יז. יקבל רשות מאביו לתת מתנות לאביונים ומשלוח מנות, ואולי גם יעשה קנין קודם.
- יח. מנהג צדקה נוסף יש בפורים : כל הפושט נותנים לו, והכוונה לבקש צדקה.

הערות במשלוח מנות

- יט. קיבל משלוח מנות, עד בר מצוה זה שייך לאביו, ואחר בר מצוה. תלוי במחלוקת בדין גדול הסמוך על שולחן אביו.
- כ. כנ"ל על מתנות בר מצוה, ועצה טובה לאב שיקדים לעשות לו בר מצוה ערב קודם ויהיו כל המתנות שלו.
- כא. שאלו, האם אב שיודע שבנו לא קיים מצוות היום יכול להקנות לו מעות ולתת בשבילו, או שכיוון שהקנה לו אין חבין לאדם שלא בפניו והוי גזל ואם כן אי"ז נתינה וזה לא מצוה. שאלה זו נשאל אאמו"ר רבות מבע"ת הרוצים לזכות כנ"ל להוריהם, והתשובה שאם הקנו עד"ז שהנתינה היא בכדי שיחזור ויקחנו למצוה יכול לעשות כך.

עסק בתורה ותפילת מנחה

כב. תפילת מנחה מתפללים מנחה גדולה, בעוד היום גדול. [רמ"א] הן מפני חשש שמא ישכח חלילה. והן בכדי להתפלל בישוב הדעת. כמו כן נמנעים מלהשתכר לפני תפילת מנחה.

כג. תלמוד תורה : המשנ"ב אומר וטוב שיעסוק בתורה מעט קודם הסעודה. אמנם בקדמונים רואים שבפורים התחילו ללמוד הלכות פסח, ולא היה זה יום של בטלה חלילה. וע"ע בענין לימוד התורה בפורים...

כד. ב"ה לקראת הגאולה איכשר דרא ונוכחנו לראות שיש זמן רב שאפשר ללמוד בפורים, הן בלילה, הן לפני שחרית והן בכל היום, וכשלומדים כל החיובים מסתדרים ע"י אחרים.

משתה ושמחה ויום טוב

כה. סעודת פורים : רובה צריכה להיות מבעוד יום.

כו. **מפסידו הסעודה** : מי שמילא כרסו בממתקים ואינו מסוגל ליטול ידים בסוף היום. ראיתי מי שנתן לילדיו הקטנים לחמניה ומעדן בפורים מיד בבוקר, ובזה אינם רעבים עד זמן הסעודה בשעה 4:00 [אלא שנכנס לשאלה של הידור אחר קיום המצוה. עיין בה"ט תרצ"ה ס"ק ה'] ובודאי זה מומלץ למי שחושש שפסידו הסעודה.

שמחת פורים

א. הרוצה להדר בשמחת פורים עליו לראות שלא יפסיד שום מצוה מהמצוות, אם השמחה היא אמיתית היא לא תהיה על חשבון תפילה, כיבוד אב ואם, בן אדם לחברו ושאר מצוות היום.

ב. מי ששמח מאוד בליל פורים ומרוב שמחה מאחר להתפלל ביום זה מעורר שאלה על שמחתו.

ג. גם מי ששמח מאוד אין לו לעשות דברים מסוכנים כגון זלזול בחוקי תנועה בכבישים, והתעסקות עם מיני משחקים מסוכנים יותר או פחות.

ד. "עד דלא ידע" זה דבר עמוק מאוד וזה ברור שאינו כפשוטו להשתגע ולעשות שטויות כאחד הריקים אלא זה דבר נשגב ועמוק מאוד, יש ת"ח עובדי השי"ת שעושים זאת בצורה נפלאה, אמנם אין זה נוגע כלל לגיל צעיר שאי"ז אלא התפרקות והפקרות, ותו לא.

ה. המדקדקים בהלכה עושים כדברי הרמ"א שישתה יותר מלימודו וישן.

ו. הכל בתנאי כפול יש להיזהר שלא יפסיד שום מצווה מן המצוות.

ז. "נכנס יין יצא סוד" וכן באופן יחסית למי שמבושם קמעה, יש שמתגלה טוב ליבם, ויש שמתגלה השמחה לאיד, ההנאה וההתמוגגות מלהפחיד את השני, ויש מהדרים להמשיך עד שיהיה בטוח ששפך את דמו של השני ואיבד את העולם הבא. שורש הטבע האכזר הזה מגיע ישירות מהגוים הבהמיים שהיו רואים באצטדיון שור לוחם באדם, והלה נאבק על חייו עד שכרע שדוד תחת השור. תלמידיהם החילונים רואים את זה כל היום בסרטים והם מלמדים את תלמידיהם השותים בצמא את דבריהם אנשי הרחוב, ואנו "מנפים" את זה לפני פתח בית המדרש ומשיבים את זה למקור בעזה. כמו"כ השילוב של תחמושת בשמחת פורים מגיעה מהערבים ומבני עשיו, אשר בשר חמורים בשרם ושמחתם שמחת איכרים. אין כל קשר לזה עם ההכאה בהמן הנזכרת בשו"ע.

ח. יש להמשיל לגימה למכשיר הלחמה בחום ניתן להלחים אפילו ברזל, וניתן חלילה לנסר, לחתוך חתך עמוק ! – הבה נראה שפורים יקרב ולא ירחק חלילה.

ט. **מפסידי מצות שמחה** : מי ששמח ומתהולל כגוי זו לא אותה שמחה רק שחסר לו בכוונת המצוה אלא זו סוג אחר של שמחה. הנסיון מוכיח שכל תלמיד ולומד צריך להכין וורטים טובים וקצרים וכשמסתובב מוכן עם חידוש או שאלה טובה במשך הפורים מוסיף תירוצים ושאלות והרי זה בגדר "תן לחכם ויחכם עוד"

יום טו'

י. ירבה בשמחה גם ביום טו'. הגרמ"מ קראפ שליט"א עורר שמודיעין עילית רואה את העיר לוד ויש לחוש שיקרא בטו'.

יא. א"א עה"נ בטו' ואם אמרו אין מחזירין אותו. [תרצ"ז ס"ק א']

יב. א"א תחנון ולמנצח ביום טו' [שו"ע תרצ"ז]

יג. יום אחר פורים ניכר מי ניצל את היום לקרבת ה' ומי חלילה איבד את היום הגדול, מי חוזר לתורה ותפילה ביתר שאת, ומי חוזר חלילה בגדר של אם תעזבני יום.. מי פוגש את חבריו וידידיו ושמח עמם ומי מתבייש מדרכו הנלוזה. מי מתעורר אחר פורים כשיכור גוי המתעורר מיינו למציאות החיים, ואצל מי הכל רצף של עבודת השי"ת.

נכתב עבור תלמידי כיתה ח' הערות יתקבלו ברצון 08-9797486

יש פרטים שאינם הלכה אלא הנהגה.